

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

M VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNIT

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNIT**

Tatiana Lorincová

Učíme sa s Ezopom

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava
Autor UZ: PaedDr. Tatiana Lorincová
Kontakt na autora UZ: ZŠ Ondavské Matiašovce, 09401,
tana.lorincova@gmail.com
Názov: Učíme sa s Ezopom
Rok vytvorenia: 2014
Oponentský posudok vypracoval: Mgr. Miloslava Lipková

ISBN 978-80-565-0302-7

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

O Mesiaci a jeho materi.....	1
Včelár a včely.....	5
Čarovné slová.....	11
Bájka o strome a sekere.....	13
Bájka o pútnikoch a strome	17

O Mesiaci a jeho materi

Mesiak bol rúči mládenec, no pochytila ho márnivosť a chcel vyzerat' lepšie a krajšie. Požiadal matku, aby mu ušila šaty, v ktorých by sa mohol prechádzať po oblohe. Na jeho prekvapenie matka smutne pokrútila hlavou. „Žiadaš odo mňa, čo ti nemôžem nikdy splniť,“ riekla. „Prečo nie?“ fňukal sklamaný mesiac. V tej chvíli mu na šatách záležalo väčšmi ako na čomkoľvek na svete. „Porozmýšľaj trochu“, poradila mu matka „ a uvidíš, že ti nikdy nemôžem ušiť šaty, čo by ti boli dobré.“ Ale Mesiac nástojil a stále sa pýtal: „Prečo to nie je možné?“ „Pretože si vždy iný,“ odvetila matka. „Niekedy si taký tenký, že poľahky preklízneš popod zatvorené dvere. A inokedy si zasa taký plný a okrúhly, že si ťa ľudia mýlia s bochníkom syra. A medzičasom si ani tučný, ani tenký, ale každý deň iný.“

POUČENIE: Ťažko je vyhovieť tomu, kto chce za každým niečo iné.

1. Cloze test

Mesiac bol rúči _____, no pochytila ho márnivosť _____ chcel vyzerat' lepšie a _____. Požiadal matku, aby mu _____ šaty, v ktorých by _____ mohol prechádzať po oblohe. _____ jeho prekvapenie matka smutne _____ hlavou. „Žiadaš odo mňa, _____ ti nemôžem nikdy splniť,“ _____. „Prečo nie?“ fňukal sklamaný _____. V tej chvíli mu na _____ záležalo väčšmi ako na _____ na svete. „Porozmýšľaj trochu,“ _____ mu matka“ a uvidíš, _____ ti nikdy nemôžem ušiť _____, čo by ti boli dobré.“

2. Napíš, prečo nemohla matka splniť synovi jeho želanie, aby mu ušila šaty?

3. Nakresli, ako sa Mesiac mení počas jedného mesiaca a pripíš názvy fáz.

1.

2.

3.

4.

4. Zakrúžkuj, do akého literárneho žánru patrí tento text

- a) Rozprávka
- b) Bájka
- c) Povesť
- d) Porekadlo

5. Vymysli iný nadpis textu.

6. Vysvetli ponaučenie „Ťažko je vyhovieť tomu, kto chce za každým niečo iné.“

7. Čo znamená slovo rúči:

- a) Veselý
- b) Pekný
- c) Šikovný
- d) Pracovitý

8. Napíš slová s opačným významom:

Tenký

Plný

Veselý

Šikovný.....

9. Mesiac je vesmírne teleso, ktoré obieha okolo Zeme.

Zakrúžkuj správnu odpoveď áno – nie.

10. Zakrúžkuj, ako ináč nazývame Mesiac?

- a) Selén
- b) Luna
- c) Rosa
- d) Mládenec

11. Vypracuj päťveršovú báseň o Mesiaci. Pokyny:

1. riadok: Napíš nadpis textu.

2. riadok: Napíš dve prídavné mená (Aký je Mesiac?).

3. riadok: Napíš tri slovesá (Čo robí Mesiac alebo čo sa s ním deje?).

4. riadok: Vytvor peknú vetu o Mesiaci zo 4 slov.

5. riadok: Vymysli iný nadpis (jedným slovom).

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

12. Január je **mesiac** chladu, všade plno snehu, ľadu.

Aký význam má slovo mesiac v tejto vete.

Prví kozmonauti na **Mesiaci** boli Neil Armstrong a Buzz Adrin.

Aký význam má slovo mesiac v tejto vete.

13. Napíš slová, ktoré sa začínajú na tieto písmená a súvisia so slovom mesiac.

M.....

E.....

S.....

I.....

A.....

C.....

14. Vysvetli slovo márnivosť. Pomôž si Slovníkom slovenského jazyka na internete.

Včelár a včely

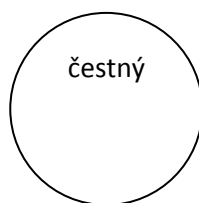
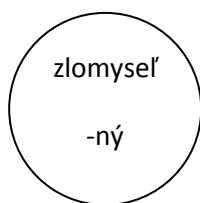
Žil raz jeden starý včelár, ktorý sa staral o množstvo včelích úľov. Choval včely pre med a ako každý dobrý včelár, nikdy nevybral všetok med z úľov a niečo nechal aj včelám. Raz šiel okolo zlodej a vystriehol, kedy včelár ide na obed, kedy včely lietajú vonku a hľadajú peľ a všetok med ukradol. Úle porozbíjal. Keď sa včelár vrátil a zistil čo sa stalo, veľmi zostal smutný a dal sa do práce a opravoval, skladal rozbité úle. Práve sa vracali včely a keď videli tú spúšť, polámané úle, rozhádzané plásty a včelára ako nad tým všetkým stojí, pomysleli si že to je jeho práca. Dali sa do útoku a úbohého včelára čo im chcel pomôcť začali nemilosrdne štípať. Z posledných síl včelár zavola: "Včielky moje, toho čo vám med ukradol, ste nechali odísť a svojho pomocníka a priateľa štípete!"

POUČENIE: Všeličo je celkom iné, ako sa zdá na prvý pohľad.

1. Kto ukradol všetok med z úľa?
2. Prečo nechával včelár v úli med?
3. Čo urobili včely, keď sa vrátili do úľa?
4. Prečo si včely mysleli, že úle rozbil včelár?
5. Ako vysvetlíš ponaučenie bajky?

6. Vyfarbi vlastnosti zlodēja, ktorý zničil úle:

7. Zakrúžkuj správnu odpoveď, čo máš urobiť po uštipnutí včelou :

- a) vytiahnuť žihadlo
- b) natrieť uštipnuté miesto olejom
- c) priložiť teplý obklad
- d) natrieť miesto masťou

8. Uveď možnosti využitia medu v domácnosti.

9. Môže byť med liekom? áno - nie

Ak áno, ako?

10. Čo by sa mohlo stať, keby vyhynuli všetky včely?

11. Aký je rozdiel medzi slovami PLÁST a PLÁŠŤ?

Napíš vetu, v ktorej použiješ slovo plást.

Napíš vetu, v ktorej použiješ slovo plášť.

Napiš vetu, v ktorej použiješ slovo plášť.

12. Myslíš, že možno včelu označiť za nebezpečný hmyz? Ak áno, prečo?

13. Zhodnot' význam chovu včiel pre človeka.

14. Uhádni hádanku:

V kvietkoch bzučí a peľ zbiera bystrá, pracovitá

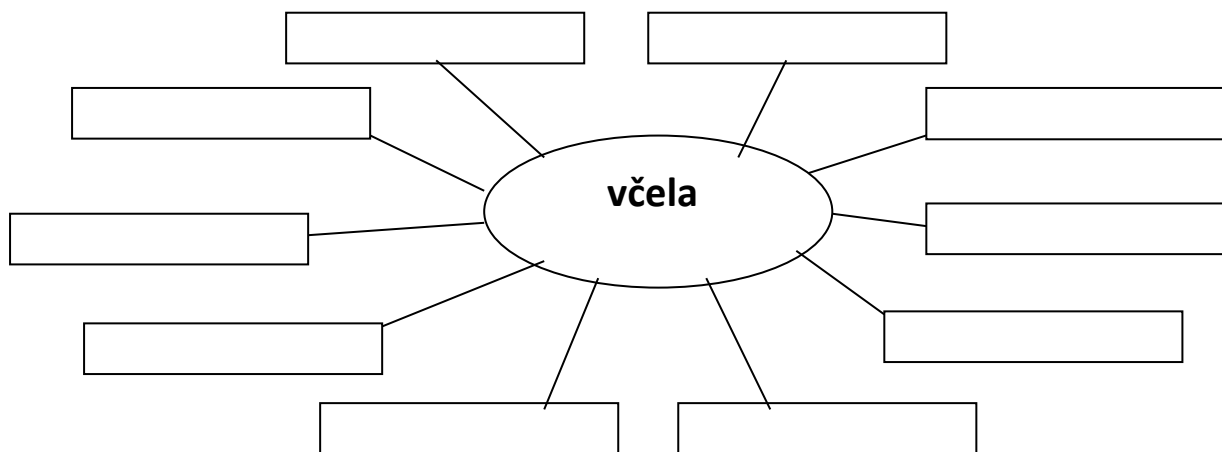
Keď má ten hmyz veľký smäd, sadne na ružu a kvet. Pije nektár, robí med, no v žihadle má aj jed. Čo je to?

15. Vymysli vlastnú hádanku o včele.

16. Prečítaj správne optoklam a prepíš vety.

Žil raz jdeen satrý večálr, ktorý sa satarl o mvnžovsto víčelch úoľv. Chavol vlečy pre med a ako kdžay dbroy váčelr, ndiky neyvbarl veštok med z úoľv a nčieo neachl aj včleám.

17. Napíš všetky slová, ktoré ťa napadnú, keď počuješ slovo včela.

18. Naučte sa pieseň o včielke.

V krajine kde sa piesok lial,

a kde sa sypal vodopád.

Bývala včielka nezbedná,

ten kto ju spoznal mal ju rád.

Tá včielka čo vám o nej spievam to je Májka.

Veľká mala nezbednica Májka.

Lieta svetom sem i tam, stále za ňou utekám.

Ach dnes k nám letí naša kamarátka Mája,

veľká malá nezbednica Mája, Mája naša včielka Mája,

Mája, Mája, Mája leť rýchlo, priamo k nám.

Ktorý spevák spieva pieseň o včielke Máji?

19. Vymaľuj si obrázok včielky Máji. Obrázok dotvor podľa vlastnej fantázie.

20. Prečítaj si úryvok z dramatisácie a vyber si postavu, ktorú by si chcel zahrať.
Spolu s ostatnými deťmi si scénu zahrajte.

Čarovné slová

Les. Lúka plná kvetov. Včelí domček. Okolo poletujú včielky.

Rozprávač -Príde macko na čistinku, kde majú včielky domček. Je rád, že lúku našiel tak rýchlo. Rozbehne sa k domčeku a už strká dnu labky. Keď vyberie labku von, má ju celú od medu. Oči mu žiaria šťastím.

Macko Puf -Ó, ó, ó medík aký si sladučký a dobručký. Skoro ako mamkine koláče ...

Včielka Bzz -Pozrite aký nevychovanec! Nevie, čo sa patrí!

Včielka Bzz Bzz -Ved' my ho už naučíme ako sa má správať!

Včelia kráľovná – Kasandra -Len do toho! Zaslúži si riadnu príučku! Zabudol n to najdôležitejšie! Že najskôr sa treba opýtať a poprosiť!

Rozprávač -Včielky dobiedzajú do macka a sú čoraz nepríjemnejšie. Puf je celý preľaknutý. Už vie, že na niečo zabudol...

Macko Puf -Nie včielky! Prosím, prosím len ma nepichajte! Čo som vám urobil?

Včielka Bz -Ty sa ešte pýtaš? Správaš sa, akoby ten med bol tvoj!

Včielka Bzz Bzz -Vieš koľko sa my včielky narobíme, kým sa naplní takýto krčah?

Macko Puf -Nehnevajte sa už na mňa včielky! Uznávam! Urobil som chybu, ale taký som bol rád, že som našiel váš domček. (smutne) Prepáčte mi to! Viac sa to už nestane!

Včelia kráľovná – Kasandra -Verím ti! Máš šťastie, že Ťa poznám, aj tvoju mamku. Každého takého malého nezbedníka moje včielky dopichajú! A ten, komu sa to stane, už nikdy nezabudne na čarovné slovíčka. Teraz ti včielky naplnia krčah. Nezabudni, čo si mi sľúbil!

Macko Puf (podáva krčah) -Nezabudnem! Sľubujem! A ďakujem za med.

Spev včielok -Dve čarovné slová viem, pri sebe ich nosím. Prvé slovo ďakujem a to druhé prosím.

Úryvok z dramatisácie Čarovné slová

Scénky pre deti, Edo Stanovský, Jozef Sabol

21. Zakrúžkuj správny preklad slova včela v anglickom jazyku.

- a) butterfly
- b) bee
- c) ladybird
- d) insect

22. Zakrúžkuj správnu odpoveď na otázku: Ako sa máme správať v prírode, keď nás napadnú včely?

- a) kráčať pokojne, pomaly a neodháňať včely rukami
- b) bežať a kričať
- c) zapnúť mobilný telefón, aby sa včely zľakli
- d) plašiť včely rukami a nohami

Včelie úle obchádzajte oblúkom!!!

Bájka o strome a sekere

Drevorubač vošiel do lesa medzi stromy a zdvorilo sa im prihovril: „Prepáčte, že ruším, potrebujem drevo na nové porisko, môžem si zoťať taký menší stromček?“ Veľkým a starým stromom sa takáto reč zapáčila a preto mu ukázali na malý jaseň, ktorý ešte nemal kedy vyrásť. Drevorubač ho rýchlo zoťal, vystrúhal nové porisko na sekeru a dal sa do práce, stínal veľké stromy jeden za druhým. Veľké stromy, čo sa bezmocne prizerali, začali nariekať, prečo mu dovolili zoťať malý stromček, keď teraz opravenou sekerou zotína ich veľké stromy. Jeden z nich múdro prehovoril: "veľké stromy, je to naša chyba, keby sme ochránili malý stromček a nedovolili ho zoťať, nepadali by sme teraz my veľké stromy!"

POUČENIE: Ochránovaním slabších, môžu silní zachrániť aj seba.

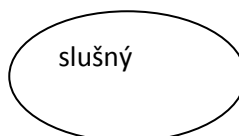
1. Ako sa drevorubač prihovril stromom v lese?
 - a) neslušne
 - b) zdvorilo
 - c) láskavo
 - d) pyšne
2. Na čo potreboval drevorubač drevo?
 - a) na kúrenie
 - b) na porisko
 - c) na predaj
 - d) na nový stôl

3. Prečo sa drevorubačova reč zapáčila starým stromom?

- a) Drevorubač rozprával zdvorilo.
- b) Drevorubač im zaspieval.
- c) Drevorubač ich pochválil.
- d) Drevorubač sa im vysmieval.

4. Prečo rozprával drevorubač so stromami veľmi slušne?

5. Vyfarbi vlastnosti drevorubača.

6. Aké následky malo zrúbanie malého stromu?

7. Uveď príklad, ktorý dokazuje, že stromy sa zachovali chybné.

8. Ako mohli stromy zachrániť malý jaseň?

9. Mohol sa tento príbeh odohrať v skutočnosti? Áno – nie. Zakrúžkuj správnu odpoveď a zdôvodni svoj názor.

10. Ochránením slabších, môžu silní zachrániť aj seba – vysvetli ponaučenie z bájky.

11. Prečo je potrebné chrániť naše lesy pred nekontrolovaným výrubom stromov?

12. Vysvetli, prečo by sme sa mali na strom usmievať.

13. Napíš čo najviac piesní v ktorých sa spieva o strome.

14. Prirad' správne slová k obrázkom

JASEŇ

JESEŇ

15. Správne usporiadaj osnovu bájky podľa poradia. Do krúžkov napíš čísla od 1 do 8.

Úctivo sa prihovoriť stromom, že potrebujú drevo na nové poriešenie.

Drevorubač vošiel do lesa medzi stromy.

Veľké stromy ukázali drevorubačovi na malý jaseň.

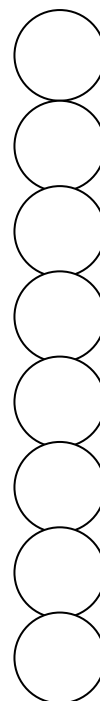
Stínal veľké stromy jeden za druhým.

Veľkým a starým stromom sa takáto reč zapáčila.

Ochraňovaním slabších, môžu silní zachrániť aj seba.

Veľké stromy, čo sa bezmocne prizerali a začali nariekať.

Keby stromy ochránili malý stromček, zachránili by aj sami seba.

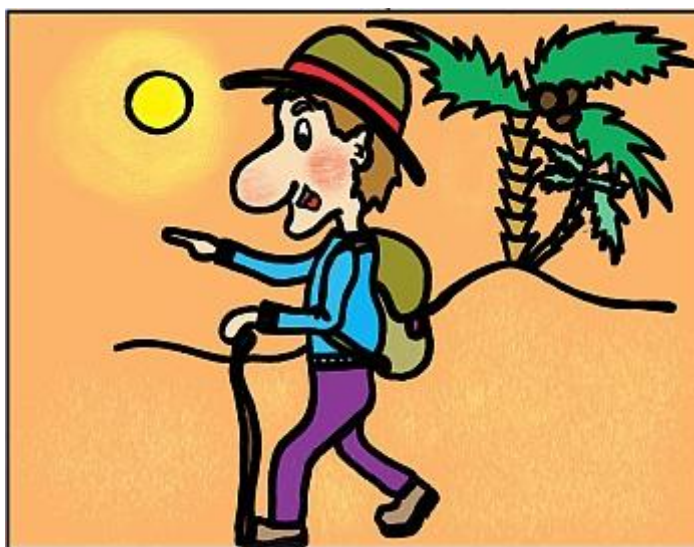

16. Zaspievajte si spoločne pesničku o strome, ktorú všetci poznáte.

Bájka o pútnikoch a strome

Bolo horúce, dusné popoludnie. Po ceste kráčali dvaja pútnici. Boli veľmi ustatí, lebo išli od skorého rána. Po celý čas pieklo slnko a široko ďaleko nebol tieň. Zrazu uvideli v diaľke veľký osamotený strom. Srdcia im poskočili od radosti a obaja rezko vykročili k stromu. Keď k nemu došli, postavili sa pod jeho konáre, klesli k zemi a oddychovali, tešiac sa z pocitu, že aspoň na chvíľu unikli páľave slnka. Ako tak ležali, po chvíli jeden z nich prehovoril: "Tento strom je vlastne zbytočný, nerodí žiadne ovocie". Strom si to vypočul a trpko si pomyslel: " Akí nevďačníci, radi sa ukryli pod mojimi konármi pred horúcim slnkom a miesto poďakovania ma urážajú slovami aký som zbytočný!"

POUČENIE: Každá vec ti môže poslúžiť.

1. Kto kráčal po ceste?
 - a) traja pútnici
 - b) dvaja pöcestní
 - c) dvaja pútnici
 - d) traja chlapi

2. Prečo boli pútnici ustatí?

- a) Lebo bolo horúco.
- b) Lebo išli od skorého rána.
- c) Lebo išli od obeda.
- d) Lebo svietilo slnko.

3. Kde sa skryli pútnici?

- a) pod vrbu
- b) pod osamotený strom
- c) pod slnečnik
- d) pod strechu

4. Ako poslužil osamelý strom pútnikom?

5. Napíš, prečo boli pútnici podľa stromu nevd'ачní?

6. Naozaj bol strom zbytočný, lebo nerodil ovocie?

Zakrúžkuj áno – nie.

7. Vysvetli slovo pútnik – zakrúžkuj správnu odpoveď.

- a) cestár
- b) cestujúci
- c) turista
- d) tenista

8. Ako by si ty ináč ukončil túto bájku?

9. Vyrieš optoklam a vety prepíš:

B3l3 h3rúce, du5né p3p3ludnie. P3 ce57e kráč4li dv4j4 pú7nici. B3li veľmi u5t47i, leb3 išli 3d 5k3réh3 rán4. P3 celý ča5 piekl3 5lnk3 a šir3k3 d'4lek3 neb3l 7ieň.

10. Vypracuj päťveršovú báseň o strome.

Pokyny:

1. riadok: Napíš nadpis textu.

2. riadok: Napíš dve prídavné mená (Aký je strom?).

3. riadok: Napíš tri slovesá (Čo robí strom alebo čo sa s ním deje?).

4. riadok: Vytvor peknú vetu o strome zo 4 slov.

5. riadok: Vymysli iný nadpis (jedným slovom).

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

11. Napíš vety o strome tak, aby sa začínali na uvedené písmená.

S.....

T.....

R.....

O.....

M.....

12. Zahraj si hru: Nájďme niekoho, kto... (Bingo)

Do okienok sa podpisujú spolužiaci, ktorí sa stotožňujú s výrokom. Kto má prvý všetky podpisy, skríkne Bingo a vyhráva hru.

Polieva rastliny v záhradke alebo v sade	Nehádza odpadky na zem	Chodí rád do lesa	V lese sa správa ticho
Pozná 4 ihličnaté stromy	Pozná 4 listnaté stromy	Zasadil strom	Pomáha pri sadení zeleniny
Vypestoval rastlinu zo semena	Rád rozpráva o prírode	Upozornil spolužiaka, aby hádzal odpadky do koša	Pozná dátum 22. 4.
Pozná 2 zaujímavosti o stromoch	Rád kreslí prírodu	Rád pozoruje zvieratá v lese	V lese sa cíti najlepšie

Zdroje a použitá literatúra

STANOVSKÝ, E - SABOL, J. 2005. *Scénky pre deti*. MPC Banská Bystrica, 2005.

Obrázok Jeseň. 2014. [Cit. 2014.14.04.] Dostupné na internete:

<http://www.penzionjesen.wbl.sk/Najdete-nas.html>

Obrázok Jaseň. 2014. [Cit. 2014.14.04.] Dostupné na internete:

<https://www.google.sk/search?q=jase%C5%88&biw>

Obrázky k bájkam. 2014.[Cit. 2014. 15. 04.] Dostupné na internete:

<http://bajky.hrkalka.sk/>

Obrázok Úsmev pre strom. 2014.[Cit. 2014. 15. 04.] Dostupné na internete:

<http://www.usmevprestrom.sk/>

Obrázok Mesiac. 2014. [Cit. 2014.15.04.] Dostupné na internete:

https://www.google.sk/search?q=mesiac+wikipedia&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ei=zVRKU5KjLZTT4QSU4CgCQ&sqi=2&ved=0CAYQ_AUoAQ&biw=1280&bih=715

Obrázok plást. 2014. [Cit. 2014.15.04.] Dostupné na internete:

https://www.google.sk/search?q=pl%C3%A1st&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ei=r1VKU7_5B4aN7AbKvIHACw&ved=0CAYQ_AUoAQ&biw=1280&bih=715

Obrázok plášť. 2014. [Cit. 2014.15.04.] Dostupné na internete:

https://www.google.sk/search?q=pl%C3%A1%C5%A1%C5%A5&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ei=11VKU5pZransBvvEgPgE&ved=0CAYQ_AUoAQ&biw=1280&bih=715

Obrázok Včielka Maja. [2014. Cit. 2014.14.04.] Dostupné na internete:

<http://www.google.sk/imgres?imgurl=&imgrefurl=http%3A%2F%2Fsarkanik.mso.sk%2F%3Fgaleria%3D4-omalovanky>

Obrázok včelie úle. 2014. [Cit. 2014.22.04.] Dostupné na internete:

<http://www.vcelky.cz/oo-vceli-bodnuti.htm#prvni-pomoc>